

INTERNATIONAL
AUTHORS FORUM

International
Federation of
Library
Associations and Institutions

Međunarodna Izjava o slobodi izražavanja te slobodi objavljivanja i čitanja

Udružili smo se u podršci slobodi izražavanja, objavljivanja i čitanja s glavnim ciljem osiguravanja pristupa širokom spektru pisanih djela. Uvjereni smo da su društvu potrebni građani koji donošenje odluka i sudjelovanje u demokratskom napretku zasnivaju na vjerodostojnim informacijama i znanju. Svoju ulogu u tom procesu nose autori, nakladnici, knjižari i knjižnice, što bi trebalo biti prepoznato, cijenjeno i omogućeno.

Prava **sloboda čitanja** pretpostavlja mogućnost izbora iz najšire ponude knjiga koje šire najveći raspon ideja. Slobodna komunikacija temelj je slobodnoga društva i kreativnosti, no sa sobom nosi odgovornost pružanja otpora govoru mržnje, namjernim neistinama i iskrivljavanju činjenica. Doprinosa autora, nakladnika, knjižara i knjižnica neophodan je pri osiguravanju te slobode.

Autorima mora biti zajamčena **sloboda izražavanja** u skladu s ograničenjima postavljenima u međunarodnim zakonima i propisima o ljudskim pravima. Kroz njihova djela razumijevamo naše društvo, razvijamo empatiju, prevladavamo vlastite predrasude i promišljamo izazovne ideje.

Jednako tome, knjižari i knjižničari moraju imati slobodu svakome osigurati pristup punom rasponu djela koja pokrivaju sav ideološki spektar. Vlade i lokalne vlasti, pojedinci i grupe koji žele cijeloj zajednici nametnuti svoje vrijednosti ili ukus, ne bi smjeli ograničavati tu slobodu, čak ni kad bi to činili u ime “zajednice” ili njezine većine.

Da bi knjižari i knjižničari mogli osigurati pristup najširem rasponu pisanih djela, mora postojati **sloboda objavljivanja**. Nakladnici moraju imati slobodu objavljivanja onih djela koja smatraju važnima, uključujući i ona koja nisu uobičajena, ni poželjna, ili bi ih određene skupine mogle čak doživljavati uvredljivima.

Odgovornost i misija nakladnika, knjižara i knjižničara je svojom profesionalnom prosudbom dati puni smisao slobodi čitanja osiguravajući svima pristup autorskim djelima. Nije nužno da nakladnici, knjižničari i knjižari podržavaju svako djelo koje čine dostupnim javnosti. Dok uredničke odluke i odabire nakladnici i knjižari donose pojedinačno svaki za sebe, pristup pisanim djelima ne bi se smjelo ograničiti na temelju osobnog iskustva ili političke opredijeljenosti samog autora.

Društveni, politički i ekonomski pritisci uzrok su stalnoj opasnosti od autocenzure, što utječe na svaku kariku u lancu od pisca do čitatelja. Društvo mora stvoriti okruženje koje će autorima, nakladnicima, knjižarima i knjižničarima omogućiti slobodno ispunjavanje svojih misija.

Stoga pozivamo vlade i sve druge zainteresirane strane da kroz zakone i njihovu provedbu pomognu zaštititi, održavati i promicati spomenute tri slobode - izražavanja, objavljivanja i čitanja.

14. ožujka 2024.